

**MATERIÁLY
XV MEZINÁRODNÍ VĚDECKO - PRAKTICKÁ
KONFERENCE**

ZPRÁVY VĚDECKÉ IDEJE -2019

22 - 30 října 2019 r.

Volume 5
Právní věda
Ekonomika
Veřejná správa

Praha
Publishing House «Education and Science»
2019

Vydáno Publishing House «Education and Science»,
Frýdlanská 15/1314, Praha 8
Spolu s DSP SHID, Berdianskaja 61 B, Dnepropetrovsk

Materiály XV Mezinárodní vědecko - praktická konference «Zprávy vědecké ideje -2019», Volume 5 : Praha. Publishing House «Education and Science» - 52 s.

Šéfredaktor: Prof. JUDr Zdenák Černák

Náměstek hlavního redaktora: Mgr. Alena Pelicánová

Zodpovědný za vydání: Mgr. Jana Štefko

Manažer: Mgr. Helena Žáková

Technický pracovník: Bc. Kateřina Zahradníková

**Materiály XV Mezinárodní vědecko - praktická konference ,
Zprávy vědecké ideje -2019 po Právní věda. Ekonomika. Veřejná správa.**

Pro studentů, aspirantů a vědeckých pracovníků

Cena 50 Kč

ISBN 978-966-8736-05-6

© Authors , 2019

© Publishing House «Education and Science» , 2019

EKONOMICKÉ VĚDY

Podniková ekonomika

**Бугайова О.Г., магістрант, Рупенко В.С., магістрант,
Авраменко Д.В., студентка Мн-16**

Донбаська державна машинобудівна академія

ОРГАНІЗАЦІЙНА СКЛАДОВА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ВЕЛИКОГО ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Події, які сталися в національній економіці останнім часом, змусили менеджмент великих підприємств переглянути своє відношення до інвестиційної політики. В першу чергу це відобразилося на підприємствах енергетичної галузі. Велика собівартість електроенергії, її відносно низька ціна для населення і підприємств, подорожчання сировини для теплових електростанцій, призвели до необхідності розробки і реалізації інвестиційних заходів з метою зменшення собівартості продукції. В даний час не можна управляти фірмою як в минулому, незалежно від того, наскільки успішним було це минуле. Минулий успіх не гарантує виживання в майбутньому і є головною перешкодою на шляху до успіху в майбутньому.

Будучи однією зі складових загальної економічної стратегії компанії, інвестиційна політика повинна бути узгоджена з її основними цілями і завданнями. У свою чергу успішна реалізація основних напрямів інвестиційної політики сприяє зміцненню економічних позицій компанії, в цілому, досягнення більш високих результатів фінансово-господарської діяльності та підвищення ефективності його функціонування в ринкових умовах господарювання. Однак, більшість крупних вітчизняних підприємств не мають ні довгострокової, ні навіть середньострокової інвестиційної стратегії. Як правило, накази по технічному переозброєнні промислових акціонерних товариств розраховані лише на один рік. Слід відзначити і відсутність на підприємствах фахівців, здатних розробити довгострокову інноваційно-інвестиційну програму, технічну модернізацію планує головний інженер підприємства, а всю роботу пов'язану із збиранням, обробленням, коригуванням та аналізом економічної інформації по компанію в цілому і окремих підрозділах, реалізують фахівці економічного

відділу. Однак, енергетичні компанії Донецького регіону є дуже великими компаніями не тільки на енергетичному ринку України, а і у масштабах всієї національної економіки. Відповідно і обсяг необхідної для проведення досліджень інформації вважається досить великим, а його обробка і аналіз скрутним для простого економіста. В умовах сьогодення вважається доцільним на великих промислових підприємствах виділення в окрему структуру інвестиційного відділу, підпорядкованого головному інженеру підприємства. Передбачається, що інвестиційний відділ буде займатися збором та аналізом інформації по можливостям технічного переозброєння підприємства. Робітники цього відділу повинні мати спеціалізовану технічну освіту і досвід роботи у відповідній галузі промисловості.

Інвестиційний відділ в компанії повинен функціонувати в єдиній системі управління ресурсами, перебувати у взаємозв'язку і взаємозалежності. Це означає, що вся інформація, яка надходить в інвестиційний відділ з інших відділів і підрозділів централізовано в ньому обробляється, а результати досліджень можуть використовуватися фахівцями цих відділів для успішного здійснення своєї поточної діяльності. Всі рішення по модернізації обладнання і закупці нового повинні бути економічно обґрунтовані.

Створення і функціонування інвестиційного відділу сприятиме більш ретельному вивченню всіх сторін діяльності компанії, виявлення прихованих резервів і виробленні пріоритетних напрямків його розвитку з метою отримання максимального прибутку і досягнення соціального ефекту. Головною метою формування інвестиційного відділу вважається розробка такої інвестиційної політики, ефективна реалізація якої сприятиме зміцненню позицій компанії в обставинах конкуренції, а крім того підтримці його стійкої виробничо-економічної діяльності протягом тривалого етапу періоду. До числа основних завдань, що стоять перед фахівцями інвестиційного відділу, можна віднести наступні:

- аналіз факторів зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування компанії, що впливають на формування інвестиційної політики;
- збір необхідної економічної інформації про поточну фінансово-господарської діяльності компанії;

- обробка, зведення та класифікація отриманої інформації з метою її подальшого використання для розрахунків загальних зведених показників по компанію в цілому і його окремих підрозділах;

- аналіз отриманих в ході зведення і угруповання даних за допомогою різних статистичних методів (розрахунок узагальнюючих величин, побудова динамічних рядів, проведення кореляційно-регресійного аналізу та ін.);

- формування основних цілей і завдань інвестиційної політики;

- розробка та економічне обґрунтування інвестиційної політики на короткострокову, середньострокову і довгострокову перспективи та організація контролю за ходом її реалізації;

- оцінка якості здійснюваної підприємством інвестиційної політики на підставі розрахунку загального інтегрального показника її ефективності;

- коригування окремих напрямків інвестиційної політики компанії в залежності від отриманої характеристики її ефективності.

При формуванні інвестиційної політики підприємства необхідно виділити критерії оцінки її ефективності, за результатами яких будуть розроблятися основні напрями вдосконалення інвестиційної політики для оцінки стану інвестиційної політики і її ефективності, необхідний певний кількісний показник, за допомогою якого можна провести порівняльний аналіз якості управління наявними інвестиційними ресурсами на різних компаніях. В якості такого кількісного критерію може бути використаний розроблений загальний інтегральний показник ефективності інвестиційної політики.

Logistika

Залесский Б.Л.

Белорусский государственный университет

ВЕКТОРЫ ЕВРАЗИЙСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ – ВЬЕТНАМ И СИНГАПУР

В начале октября 2019 года в Ереване состоялось заседание Высшего Евразийского экономического совета, на котором лидеры пяти стран-участниц Евразийского экономического союза (ЕАЭС) обсудили вопросы экономического взаимодействия, финансовой политики, энергетики, а также основные направления международной деятельности и развития сотрудничества с третьими странами. Отмечая серьезную активизацию взаимодействия данного интеграционного объединения с такими международными форматами, как Содружество Независимых Государств, Шанхайская организация сотрудничества, Ассоциация стран Юго-Восточной Азии, глава белорусского государства А. Лукашенко заострил внимание на том факте, что «для расширения международной повестки Евразийского экономического союза нужно уделить особое внимание странам “дальней дуги”, где наши товары и услуги пока еще мало узнаваемы» [1].

Напомним, что к моменту заседания Высшего Евразийского экономического совета в Ереване у ЕАЭС уже действовала зона свободной торговли с Вьетнамом. Соглашение о ее создании было подписано сторонами еще в мае 2015 года, а в октябре 2016 года документ вступил в силу. В целях адаптации национальных экономик стран ЕАЭС к режиму свободной торговли с Вьетнамом для отдельных товаров были установлены переходные периоды от пяти до десяти лет, в течение которых будет происходить постепенное снижение ставок ввозных таможенных пошлин. И только по состоянию на 2017 год Евразийский экономический союз «обнулil ставки ввозных таможенных пошлин для Вьетнама в отношении 43% от общего числа тарифных позиций Единого таможенного тарифа (ЕТТ ЕАЭС). В течение 10 лет беспoшлинный ввоз товаров на общий союзный рынок для вьетнамских экспортеров будет расширяться и охватит 90% позиций ЕТТ ЕАЭС» [2].

А в июне 2019 года стороны взялись обсуждать уже возможности расширения торгово-экономического сотрудничества, так как соглашение о зоне свободной торговли очень быстро доказало свою эффективность. «Уже в первый полный год действия соглашения – 2017 – прирост товарооборота составил 36% (5,6 млрд. долл. США). При этом экспорт стран Союза во Вьетнам увеличился на 40% (с 1,6 до 2,3 млрд. долл. США), а импорт товаров из Вьетнама – на 35% (с 2,7 до 3,7 млрд. долл. США)» [3]. В 2018 году существующая тенденция сохранилась. Возможно, и по этой причине вьетнамская экономика в 2018 году выросла более чем на семь процентов, что стало рекордным показателем с 2008 года, положительное сальдо торгового баланса превысило семь миллиардов долларов, а сумма привлеченных иностранных инвестиций составила 19 миллиардов долларов. При этом, как отмечают вьетнамские исследователи, «преимуществами соглашения пользуется не только Россия: все больше совместных предприятий во Вьетнаме запускает и Беларусь» [4]. В частности, в провинции Хынгйен в рамках совместного предприятия “МАЗ Азия” реализуется проект по производству грузовиков Минского автомобильного завода. И в той же провинции ведутся работы по созданию совместного предприятия по выпуску молочных продуктов из белорусского сырья. Вот почему на июньских (2019) переговорах с Евразийской экономической комиссией вьетнамская сторона заявила, что хотела бы добиться максимального улучшения отношений с ЕАЭС и рассмотреть все возможности для наращивания сотрудничества, в том числе в сферах финансовых и туристических услуг.

Судя по всему, позитивный пример развития отношений между ЕАЭС и Вьетнамом сыграл не последнюю роль в том, что 1 октября 2019 года в Ереване в рамках Высшего Евразийского экономического совета было подписано Соглашение о создании зоны свободной торговли между Евразийским экономическим союзом и Сингапуром. Этот документ предусматривает предоставление Сингапуром беспощинного доступа для всех товаров из стран ЕАЭС – России, Беларуси, Казахстана, Кыргызстана и Армении. Аналогичные обязательства – по беспощинному доступу для сингапурских товаров – взяло на себя и данное интеграционное объединение. Кроме того, подписанное соглашение зафиксировало обязательства сторон по соблюдению: международных стандартов при проведении процедур лицензирования; запретов и количественных ограничений; технического регулирования санитарных и

фитосанитарных норм; осуществления переводов и платежей за поставки продукции; сборов, связанных с прохождением процедур на границе; применения антидемпинговых, компенсационных и специальных защитных мер. Там же сформулирован «существенный задел для повышения качества и развития сотрудничества в таких областях, как электронная торговля, экология, противодействие антиконкурентным практикам, транспарентность государственных закупок, защита прав на объекты интеллектуальной собственности, что особенно актуально при обсуждении вопросов трансфера технологий» [5]. Интересно, что работа над соглашением продолжалась более двух лет. Подписывая его, сингапурская сторона особо подчеркнула перспективы евразийского рынка – «это большой рынок на перекрестке Европы и Азии. У него огромный потенциал экономического роста, особенно в областях логистики и цифровой. Все это сферы интереса Сингапура» [6], поэтому создание зоны свободной торговли «будет способствовать развитию промышленности в странах-членах ЕАЭС, инвестициям, установлению контактов между людьми, представителями бизнеса» [7].

Литература

1. Участие в заседании Высшего Евразийского экономического совета [Электронный ресурс]. – 2019. – URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/uchastie-v-zasedanii-vysshego-evrazijskogo-ekonomicheskogo-soveta-22132/
2. Зона свободной торговли ЕАЭС Вьетнам [Электронный ресурс]. – 2018. – URL: <https://www.economy.gov.by/ru/zst-vietnam-ru/>
3. ЕАЭС и Вьетнам обсудили возможности расширения торгово-экономического сотрудничества [Электронный ресурс]. – 2019. – URL: <http://www.eurasiancommission.org/ru/nae/news/Pages/13-06-2019-4.aspx>
4. Нгуен, К.Т. Выгоды от зоны свободной торговли Вьетнама и ЕАЭС / К.Т. Нгуен // [Электронный ресурс]. – 2019. – URL: <http://eurasian-studies.org/archives/11237>
5. Пивовар, Э. В ЕЭК рассказали подробности соглашения о зоне свободной торговли с Сингапуром / Э. Пивовар // [Электронный ресурс]. – 2019. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-EEK-rasskazali-podrobnosti-soglashenija-o-zone-svobodnoj-torgovli-s-singapurom-364247-2019/>
6. Премьер-министр Сингапура отмечает большой потенциал роста в Евразийском экономическом союзе [Электронный ресурс]. – 2019. – <https://www.belta.by/special/economics/view/premier-ministr-singapura-otmechaet-bolshoj-potentsial-rosta-v-evrazijskom-ekonomicheskom-sojuze-364128-2019/>
7. ЕАЭС и Сингапур подписали соглашение о создании зоны свободной торговли [Электронный ресурс]. – 2019. – URL: <https://www.belta.by/special/economics/view/eaes-i-singapur-podpisali-soglashenie-o-sozdanii-zony-svobodnoj-torgovli-364131-2019/>

Regionální ekonomika

Vlashchenko N., Candidate of Economic Sciences (Ph.D.), Rodina A., magistrate
O. M. Beketov National University of Urban Economy, Ukraine

INNOVATIVE TENDENCIES OF HOSPITALITY INDUSTRY DEVELOPMENT IN UKRAINE

The hospitality industry is a hallmark of Ukraine and an indicator of its socio-cultural and economic development. Therefore, its development is an important element of the integration of the Ukrainian tourism market into the European business and cultural environment. One of the powerful tools for improving the hospitality industry is the introduction of innovative directions for its development.

In the scientific literature, innovation means the end result of intellectual activity (scientific and technological research, scientific and technological discoveries and inventions and scientific ideas) in the form of a new object (system, technology, equipment, goods and services) or as an object, qualitatively different from the previous analogue [1].

Implementation of innovations in the domestic practice faces a number of inhibiting factors, in particular:

- risk of loss of investments;
- lack of experience in implementing innovations;
- limited financial resources of most entrepreneurs;
- subjective attitude to innovations of both entrepreneurs and service personnel;
- lack of stimulation of innovations by the state;
- the cost of innovative developments;
- adaptation of the enterprise to innovative developments;
- the possibility of generating additional income in the future (managers focus mainly on obtaining income from current activities) [2].

Effective implementation and innovation of hospitality industry requires effective business planning and innovation planning in particular, implemented through the application of an innovative development strategy that will effectively deliver services and be competitive in tough market environments.

The main tasks of stimulating the development of innovative activity include: creation of institutional conditions for integration of scientific, innovative, industrial spheres of economy; transformation of scientific sphere into an active factor of accumulation of innovative potential of the country; formation of effective innovation infrastructure [3].

Among the innovative areas of hospitality industry development are intellectual and technological.

The intellectual direction of innovation is to use the professional abilities of hospitality industry employees and create the conditions for its development.

The main tasks of this area are:

- selection of professionally trained personnel in accordance with the sphere of activity of the enterprise;
- conducting training of trainees and measures to improve the skills of employees through seminars, round tables, on-line conferences;
- forming and adhering to the corporate culture within the enterprise and developing a special approach to communication and customer service by the staff.

The technology direction involves the use of advanced technologies (computer technology, multimedia technology, e-commerce and others).

A special condition of technological direction is the use of systems:

- The system of automation of work of employees of sales department. It allows you to manage this area, schedule meetings with partners and clients, keep a calendar and schedule of work of managers, and also facilitates the accomplishment of various tasks.
- Customer service system. These are new technologies in the hotel business that conduct a complete analysis of the accommodation of guests in the hotel and produce full analytics on each of them. This system allows you to see which intermediaries and travel agencies best provide the "delivery" of clients to the hotel, and also helps to calculate customer statistics by age, gender, social status, profitability, etc.
- Customer loyalty program management system. Allows you to develop special types of rewards for regular customers, club and discount cards, premium certificates and more.
- Hotel event management system.

With this technology, you can plan the loading of different rooms of the hotel – its conference rooms, restaurants, banquet rooms. Also, these innovations in the hospitality industry make it possible to create optimal schedules of activities, ensuring that the hotel is fully loaded and giving it additional earning opportunities.

The use of innovative directions of development of hospitality industry should occur in a complex that will allow to effectively develop and introduce innovative products, and ultimately to improve the quality of services rendered and to increase the efficiency of business activity of the enterprise. Thus, innovative directions of development of hospitality industry in Ukraine are directed on improvement of existing products which they realize on the market, development of new products and use of new technologies.

Sources:

1. Шаповалова О. М. Аналіз інноваційної діяльності у сфері послуг на прикладі готельного господарства / О. М. Шаповалова, С. С. Козьякова // Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 17. С. 70–74.

2. Кошшої Ю. С., Папп В. В. Інноваційні технології в туризмі як умова підвищення конкурентоспроможності кадрів // Актуальні проблеми наукового й освітнього простору в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 14-15 травня 2015 р., Мукачево. Том 1. Мукачево : Карпатська вежа, 2015. – 390 с.

3. Черномазюк А. Г. Інновації у сфері готельно-ресторанного бізнесу // Вісник Хмельницького національного університету. 2014. № 5. Т.2. С. 269–272.

Státní nařízení hospodářství

Д.е.н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Халатур С.М.

Бровко Є.І., ст. гр. МгФБС-1-19

Крюкова Г.В., ст. гр. ФБС-1-16

Рондова М.А., ст. гр. ФБС-1-16

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

На сьогодні в Україні через обмеженість фінансових ресурсів та настання фінансової кризи особливо нагально постають питання, що пов'язані з ефективністю використання бюджетних коштів. Обґрунтовано потребу проведення фінансового контролю як інструменту підвищення ефективності використання бюджету [5]. Велика увага надається основним типовим порушенням, що виявлені державними контролерами під час виконання місцевих бюджетів. Визначено основні заходи, які мають покращити ефективність бюджетного процесу на місцевому рівні, втілення яких допоможе сконцентрувати бюджетні ресурси на вирішенні пріоритетних проблем регіону [1].

Фінансовий контроль тісно пов'язаним із ефективністю бюджетного процесу в Україні. Здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства є невід'ємним складником системи державного управління, метою якого є ефективна реалізація державної політики, забезпечення законності управління фінансовими ресурсами та розвиток місцевого самоврядування, яке дасть змогу реалізувати права і свободу громадян, можливості та потенціал територіальних утворень у вирішенні їх питань, що є одним із пріоритетів розвитку економічної системи ринкового спрямування в Україні [3]. Основним законом, що визначає правові та організаційні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні, є закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» №5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 р. У законі виділяють такі основні завдання: здійснення державного фінансового контролю за використанням і збереженням державних

фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильністю визначення потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективним використанням коштів і майна тощо. Фінансове забезпечення діяльності органу державного фінансового контролю здійснюється за рахунок коштів державного бюджету [2].

У бюджеті відображено фінансові відносини, які характеризують особливості грошових та товарних потоків, формування фінансових ресурсів, фондів споживання, нагромадження, ціноутворення тощо. Отже, він тісно пов'язаний із товарними та фінансовими відносинами, які є складником державної фінансової політики і впливає на функціонування економічної системи країни в цілому та змінює фінансову результативність суб'єктів господарювання. Все це вимагає зваженого та планового контролю за бюджетними коштами. У зв'язку із цим назріла нагальна потреба в удосконаленні фінансового контролю в умовах децентралізації бюджетної сфери, оскільки він має забезпечити обґрунтованість, економічну незалежність, ефективність та доцільність діяльності місцевих органів влади та створених ними бюджетних установ [4].

Наявність власних бюджетів у органів місцевого самоврядування породжує низку проблем, пов'язаних з ефективністю та кваліфікованістю управлінського персоналу, які вирішуються наявністю у центральних та місцевих органів влади системи фінансового контролю діяльності та витрачання коштів бюджетними установами. Саме тому дослідження фінансового контролю в Україні і його вплив на бюджетний процес є стратегічно важливим та своєчасним.

Отже, фінансовий контроль бюджетних установ є матеріальним вираженням контрольної функції бюджету, об'єктивно зумовленим складником процесу економічної діяльності та однією з функцій управління бюджетною системою. Його особливістю в бюджетному процесі є те, що він базується на категорії контролю як функції системи управління суспільними процесами. Будучи однією із функцій, контроль є об'єктивно необхідним. Таким чином, фінансовий контроль можна назвати унікальним, універсальним явищем, яке потрібно успішно застосовувати в економічній, соціальній, політичній та в інших сферах суспільного життя.

Література:

1. Власюк Н.І. Фінансовий контроль як напрмя підвищення бюджетного процесу на місцевому рівні. *Науковий вісник НЛТУ України*. Львів, 2017. Вип. 25.2. – С. 231-236.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 12.09.2019 № 76-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. – 6 с.
3. Гетьманець О. П. Місце бюджетного контролю в системі фінансового права / О. П. Гетьманець. - *Право України*. 2016. - С. 148–153.
4. Дем'янишин В.Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: монографія / В.Г. Дем'янишин; Тернопіль: ТНЕУ, 2016. - 496 с.
5. Волохова І.С. Фінанси: навчальний посібник / [І.С Волохова, Н. А. Шикіна, О.Г. Волкова та ін.]; за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с.

Marketing a management

К.е.н., доцент Курочкіна І.Г., магістрант Васильєв В.Ю.
Університет імені Альфреда Нобеля

PEST-АНАЛІЗ МАКРОСЕРЕДОВИЩА «ІНТЕРФОМ»

На діяльність «ІНТЕРФОМ» впливають головним чином наступні фактори макросередовища:

- нестабільність курсу валют;
- економічна криза в Україні;
- низький рівень купівельної спроможності та доходів населення;
- нестабільна політична ситуація в країні;
- введення новітніх технологій дає значну перевагу над конкурентами.

Таким чином, підприємству важливо для забезпечення ефективної діяльності уважно спостерігати і швидко реагувати та пристосовуватись до змін макросередовища. PEST-аналіз макросередовища компанії «ІНТЕРФОМ» наведено у таблиці 1.

PEST-аналіз макросередовища «ІНТЕРФОМ»*

Фактор	Можливі напрямки змін	Вплив на компанію
Р		
Політична нестабільність	Зміна економічного курсу держави	Складність планування діяльності та складання звітності
Міжнародна інтеграція	Посилення інтеграції	Можливість виходу на нові ринки Посилення конкуренції з європейськими компаніями
Кількісні та якісні обмеження на імпорт	Погіршення відносин с Близьким Сходом	Втрата одного з основних клієнтів компанії
Законодавство з охорони навколишнього середовища	Обмеження використання певних речовин у своїй діяльності	Неможливість створення певного асортименту
Імовірність розвитку військових дій в країні	Припинення воєнних дій на Сході України та повернення Криму	Можливість транспортування через Чорне море та відновлення роботи заводу на Сході України
Е		
Інфляційні процеси	Ріст інфляції у 2019 р. на 3%	Пошук шляхів закупок потрібної сировини

Курс валют	Різка зміна курсу іноземної валюти	Вплив на тенденції розрахунків з основними клієнтами
S		
Спосіб життя і звички споживання	Перехід на ортопедичні матраци	Виробництво пінополіуретану для вітчизняних фірм-виробників
Ставлення до натуральних і екологічно-чистих продуктів	Поліпшення ставлення	Популяризація продукту ТМ Highfoam Bio™
T		
НТП	Прискорення	Можливості інтенсивного росту Впровадження нової продукції та технологій її виробництва

*складено авторами за результатами власного дослідження

Виходячи з даних таблиці, можна зробити висновок, що найбільшого впливу компанія зазнає від факторів політичних, оскільки існує політична нестабільність у країні це й зрозуміло.

Звертаючи увагу на економічні фактори, то тут більш за все впливає зміна курсу, оскільки розрахунки компанії з постачальниками та торговим будинком «АСАТ» здійснюється в іноземній валюті. Крім того треба розуміти, що соціальні фактори меншим чином впливають на діяльність компанії, оскільки багатьом людям, по-перше байдуже на саму компанію – виробника пінополіуретану і купляючи, наприклад, меблі, вони не звертають на це увагу.

Що стосується НТП, то зрозуміло, що прогрес залишається прогресом і використання нової сировини, методів виробництва, управління і т.д. є позитивною складовою у діяльності компанії, але треба також пам'ятати й про той факт, що НТП стосується не тільки компанії «ІНТЕРФОМ», а й інших

компаній – конкурентів, котрі також не стоять на місці. Тож менеджмент «ІНТЕРФОМ» повинен постійно дбати про свою продукцію і звертати уваги на фактори макро- і мікросередовища задля відмінного результату та досягнення поставлених маркетингових цілей керуючої ланки компанії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Котлер Ф. Маркетинговий менеджмент/Ф. Котлер - М.: Прогресс, 2007.
2. Осовська Г. Стратегічний менеджмент: теорія та практика: Навчальний посібник/ Галина Осовська, Олександр Фіщук, Ірина Жалінська,. - К.: Кондор, 2003.
3. Полторак В.А. Маркетингові дослідження [текст] навч. посіб. 3-тє вид. перероб та доповн./ В.А.Полторак, І.В.Тараненко, О.Ю.Красовька – К. : «Центр учбової літератури», 2014.

PhD. Kraynyuk L. M., PhD. Polchaninova I.L., Musienko A.B.

O. M. Beketov National University of Urban Economy

ANALYSIS OF QUALITY OF SERVICES IN THE BUDGET HOTELS OF LVIV CITY

The quality of services in modern hotel enterprises is one of the most important elements of activity [1]. Any hotel needs to improve the quality of services, be it a luxury hotel with a wide range of additional services or an inexpensive small hotel with the least number of services.

The idea of improving the quality of services in budget hotels in Ukraine is very relevant. Every year there are more and more inexpensive 1–2 star hotels; they offer accommodation at lower prices than hotels of higher categories, which is attractive for both domestic and foreign tourists [2].

However, the analysis of reviews on the services of budget hotels allows us to conclude that not all guests are satisfied with the quality of service; many of them note a relatively low price as the only argument that prompts them to choose one or another hotel. A large number of guests who assess the quality of accommodation services as quite acceptable also note a number of shortcomings, often inherent not in one selected hotel, but in the whole sphere of budget hotels.

In this regard, the purpose of this study is to assess the quality of services provided by budget hotels in Lviv, which should help identify opportunities for improving the level of service.

There are different approaches to assessing the quality of hotel services. Many authors tried to determine the content of the concept of “quality of hotel services”, which often boiled down to classifying a set of certain service parameters.

C. Mok, B. Sparks, J.Kadampully [3], M. Uysal, M.J. Sirgy, S. Kruger [4] – foreign authors who have made the greatest contribution to the formation of the category of “quality of service”, including in relation to the hotel sector. Domestic scientific research in this area, as a rule, comes down to adaptation and application of methods for assessing the quality of services of the above authors to specific areas of activity.

Lviv is one of the major cities of western Ukraine, its business and cultural centre. Due to the large number of tourists in the city, there are a lot of different accommodation facilities. Due to the large flow of tourists, the hotel business in Lviv is constantly improving: for the convenience of customers, new hotels are being created, existing ones are being modernized, new services are being developed, and service is improving [5].

Competition among budget hotels is no lower than among middle and high class hotels. More and more tourists stop in budget accommodation facilities, stipulating that this category of hotels is much cheaper and more comfortable because of its simplicity, and they are not confused by the lack of a range of additional services.

To assess the quality of services provided by budget hotels in Lviv, a survey of hotel customers and analysis of guest reviews was carried out on their own sites, as well as on the sites booking.com, otpusk.com, hotels.ru, turpravda.ua, revizion.ua, hotels24.ua. Based on the results, a number of problems can be identified:

an inconspicuous sign on the building – this leads to unnecessary inconvenience and already creates not the best impression of the hotel;

uncomfortable temperature in the room at any time of the year: in the cold season, the rooms are cool, in the warm season it is stuffy. The air conditioning system, even if it is, often does not work properly;

low sound insulation: often heard what is happening in the lobby and in other rooms;

for tourists there is not enough equipment for clothes: hooks for things, extra hangers, hangers for trousers, shoe care products;

weak Wi-Fi;

incompetence or hostility of the staff, because of which conflicts often occur between employees and hotel guests;

poor condition of material and technical base;

poor cleaning in the room.

It turns out that in addition to the undeniable advantages of budget hotels, they have serious shortcomings that indicate that the quality of the services provided is average.

The analysis showed that the guests rated the material base relatively low, and the advertising materials were considered insufficiently visual and informational.

Often there are insufficiently tidy employees; they do not have branded clothing and an attractive appearance. The interior of budget hotels was generally rated low, it is noted that the curtains on the windows do not create the coziness and attractiveness of the rooms, the paintings on the walls are dark in color and of poor quality, there is no general style concept for interior decoration.

As for the discipline of employees, hotel customers noted the timely provision of services and the reliability of the hotels reputation. But the reliability of information about the hotel and the services offered is called into question, since the information presented on the hotel's website or by phone does not quite coincide with reality.

From the research data, it can also be concluded that consumers give a low assessment of the efficiency of the provision of services; this suggests that the hotel staff works rather slowly and reluctantly performs their job duties. The response to customer requests is slow and untimely; often employees forget to answer customer questions.

Consumers appreciated the comfort of customer relations with hotel staff. In turn, the hotel staff to consumers seemed insufficiently caring and the feeling of the need of the client during and after the provision of services to hotel guests did not arise.

The level of staff motivation was rated low enough; staff awareness, the ability to answer questions of interest to customers - all of these parameters received very low ratings, which indicates ignorance, low awareness and poor professionalism of hotel contact personnel.

Thus, in the course of the study, it was revealed that hotels have problems in providing services, which is confirmed by a low rating and requires the development of a number of recommendations for improving the quality management system of services in budget hotels in Lviv city.

References:

1. Nikolskaya E.Y., Kovaleva N.I., Uspenskaya M.E., Makshakova N.I., Lysoivanenko E.N., Lebedev K.A. Innovative Quality Improvements in Hotel Services. *European Research Studies Journal*. 2018. Volume XXI, Issue 2. P. 489-498.
2. Antonova I. Market analysis of hotel services in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2015. Vol. 1. P. 10-16.

3. Mok C., Sparks B., Kadampully J. Service Quality Management in Hospitality, Tourism, and Leisure. England. Taylor and Francis. 2013. 340 p.
4. Uysal M., Sirgy M.J., Kruger S. Managing Quality of Life in Tourism and Hospitality. England. CABI. 2018. 184 p.
5. Bordun O., Kozolup M. SWOT analysis of Lviv tourist destination and key indicators of its sustainability. Studia Periegetica. 2018. Nr 4(24). P. 37 – 58.

Průmyslová ekonomika

Д.е.н. Фадєєва І.Г.

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НАФТОГАЗОВИХ ПІДПРИЄМСТВ КОРПОРАТИВНОЇ СТРУКТУРИ

Діагностика фінансової безпеки нафтогазових підприємств є актуальною задачею у зв'язку з інтенсивним впровадженням в Україні систем ефективного управління підприємствами [1]. Такі системи повинні бути забезпечені належним контролем за цільовим використанням елементів основних засобів, оборотних фондів, витрат праці та за іншими видатками, що пов'язані з веденням нормальної підприємницької діяльності суб'єкта у визначеному періоді часу за умови, що використані ресурси приносять ефекти в формі створених продуктів чи наданих послуг. Проте, аналіз літературних джерел (наприклад, [1÷3] та ін.) показує недостатній обсяг проведених досліджень в контексті управління процесами формування фінансової безпеки і особливо підприємств нафтогазовидобувної галузі промисловості.

Зважаючи на це, постає питання класифікації витрат на витрати операційної діяльності, інші операційні витрати, що мають місце в нетипових ситуаціях (аварії, ускладнення та ін.), та фінансові витрати, що зв'язані з фінансовою діяльністю підприємства (виплата відсотків, оплата за позики та кредити, дисконт, від'ємні курсові різниці та ін.).

Проте, головними є витрати операційної діяльності, а саме: витрати основної діяльності (наприклад, на будівництво свердловин), витрати допоміжної діяльності, витрати на управління, витрати збуту. Найбільш різноманітними є витрати допоміжної діяльності, які пов'язані з діяльністю, що допомагає у веденні основної діяльності та управлінні підприємством (транспорт, ремонт, енергетичні витрати, витрати на геофізичні дослідження свердловин, геолого-технологічні дослідження та ін.), а також невиробнича діяльність.

Вплив витрат на рівень прибутків підприємства можна проаналізувати за допомогою методу CVP аналізу (cost-volume-profit analysis) [1], тобто аналізу залежності «витрати – обсяги виробництва – прибуток».

Для оцінки впливу витрат на рівень прибутків нафтогазового підприємства спочатку проаналізуємо їх характеристики згідно певних критеріїв (табл.1).

Таблиця 1

Класифікація витрат на буріння нафтових і газових свердловин

Критерій	Подія	Характеристика
Вид операційної діяльності	Витрати основної діяльності	Відносяться до діяльності, для ведення якої створено данній суб'єкт: буріння свердловин, геолого-технічні дослідження, геофізичні дослідження, освоєння свердловин.
	Витрати допоміжної діяльності	Пов'язані з діяльністю, що допомагає у веденні основної діяльності та управлінні підприємством: транспорт, ремонти, енергетичні відділення, котельні, лабораторії.
	Витрати управління	Загальноадміністративні та загальновиробничі, керівництво та загальна обслуга підприємства.
	Витрати збуту	Витрати, що виникають в результаті процесу продажу свердловин нафтогазовидобувному підприємству.
Фаза діяльності	Витрати придбання	Витрати, пов'язані з придбанням бурових доліт, канату, бурильних труб, цементу, хімреагентів та ін.
	Виробничі витрати	Пов'язані з будівництвом свердловини.
	Витрати збуту	Пов'язані зі збутом свердловини нафтогазовидобувному підприємству для експлуатації – видобування нафти, газу і газового конденсату.
Зв'язок з обсягом виробництва	Змінні витрати	Залежать від глибини свердловини.
	а)прямопропорційні	Змінюються в такому самому темпі як темп зміни поглиблення свердловини: долото, бурильні труби, канат. $W_z=1$, де W_z – показник змінності виробництва.
	б) прогресивні	Змінюються швидше, ніж темп поглиблення свердловини – витрати енергії, $W_z>0$.
	Постійні витрати	Не залежать від величини проходки, $W_z=0$ (вартість 1 години роботи бурової установки, вартість долота, витрати на

		заробітну плату, амортизацію обладнання).
Можливість формування	Залежні контрольовані витрати	Можуть бути результатом процесу формування витрат на поглиблення свердловин.
Часовий характер	Поточні витрати	Відносяться до даного періоду, протягом якого здійснюється поглиблення свердловин
	Витрати ex ante	Визначаються наперед, перед реальними витратами: вартість 1 години роботи бурової установки, вартість долота, витрати на заробітну плату, амортизацію обладнання.
Роль в розв'язанні проблеми прийняття рішень	Істотні витрати	Змінюються в залежності від варіанту прийнятого рішення: витрати енергії на 1 м проходки, собівартість 1м проходки.
	Неістотні витрати	Не залежать від варіанту прийнятого рішення протягом буріння свердловини: вартість 1 години роботи бурової установки, вартість долота, витрати на заробітну плату, амортизацію обладнання, накладні витрати.
Рівень складності витрат	Складні	До складу витрат входять кілька видів витрат, які можна поділити на простіші категорії
Вид витрат	Використання енергії та матеріалів	Електроенергія, дизельне паливо, бурильні труби, долота, хімічні реагенти для бурового розчину, канат, цемент та ін.
	Зовнішні послуги	Геофізичні дослідження свердловин, геолого-технічні дослідження свердловин.
	Податки і оплати	
	Винагородження	
	Витрати на користь працівників	
	Амортизація	
Інші витрати		

Рівень змінних і постійних витрат поряд з іншими факторами (наприклад, рівнем цін), суттєво впливає на поріг рентабельності підприємства.

Слід зазначити, що при визначених рівнях цін та постійних витрат, поріг рентабельності залежить від змінних витрат, які, в свою чергу, залежать від технології буріння нафтових і газових свердловин, що впливає на величину використання безпосередніх виробничих факторів.

Слушно відмітити, що нафтогазовидобувна галузь промисловості upstream переходить на буріння свердловин сучасними безопорними долотами нового покоління типу PDC (Polycrystalline Diamond Cutter), які відкривають нову еру в процесі будівництва свердловин. Високі зносостійкість, моторесурс, надійність цих доліт дозволяють реалізувати програми буріння від першого метра до проектного вибою, тоді як традиційні трьохшаршкові долота забезпечували проходку на долото всього декілька десятків метрів. Бурові підприємства, які використовують економічні технології та виконують норми використання виробничих факторів, є не тільки більше конкурентноспроможними, але й мають нижчий поріг рентабельності, що робить їх менш вразливими щодо зниження обсягів буріння або ціни.

Поріг рентабельності можна визначити, користуючись формулою [1] для порогу рентабельності одноасортиментних виробництв, оскільки в «асортименті» процесу буріння однієї свердловини є лише метри проходки і проектна глибина свердловини в метрах:

$$\hat{\Delta} = \frac{K_{st}}{C_j - K_{zj}}, \quad (1)$$

де ВЕР – поріг рентабельності в метрах проходки;

K_{st} – постійні витрати, грн.;

C_j – ціна продажу одного метра свердловини, грн/м;

K_{zj} – одиничні змінні витрати, грн/м.

Оскільки різниця між одиничною ціною продажу та одиничними змінними витратами це є одинична маржа брутто, тобто

$$C_j - K_{st} = mb_j, \quad (2)$$

то з урахуванням цього формула (5.69) для розрахунку порогу рентабельності нафтогазового підприємства набуває такого вигляду

$$\hat{\Delta} = \frac{K_{st}}{mb_j}. \quad (3)$$

Маючи на меті ефективно управління процесом буріння свердловин, необхідно знати також залежність між реальним рівнем продажу та порогом рентабельності. Цю залежність відображає показник порогу рентабельності WPR, який визначається за формулою [1]:

$$WPR = \frac{\hat{A}\hat{A}\hat{D}}{P_{sn}}, \quad (4)$$

де P_{sn} – прихід від продажу нетто,
або за формулою

$$WPR = \frac{K_{st}}{(C_j - K_{st})P_{sn}} \cdot 100\%. \quad (5)$$

Показник порогу рентабельності WPR показує яку частину з доходу від продажу нетто потрібно призначити на фінансування загальних витрат. Слід відзначити, що чим нижчий рівень показника WPR, тим краща ситуація бурового підприємства і тим більша зона фінансової безпеки.

Рівень зони фінансової безпеки нафтогазового підприємства можна визначити за формулою [1]:

$$WB_q = \frac{P_{sn} - \hat{A}\hat{A}\hat{D}}{P_{sn}}, \quad (6)$$

$$\text{або} \quad WB_q = \frac{P_{sn} - \hat{A}\hat{A}\hat{D}}{P_{sn}} \cdot 100\% = (1 - WPR) \cdot 100\%, \quad (7)$$

де WB_q – коефіцієнт фінансової безпеки нафтогазового підприємства.

Показник WB_q показує, на скільки відсотків можуть зменшитися фонди від продажу нетто, аби бурове підприємство не мало збитків.

Дослідження залежності порогу рентабельності від собівартості метра проходки і одиничної маржі проведені на прикладі будівництва однієї із свердловин, пробурених в умовах Західного регіону України. Вихідні дані для побудови графіків залежності порогу рентабельності ВЕР від собівартості метра проходки K_{zj} і одиничної маржі отримали наступні: собівартість метра проходки $K_{zj} = 1326$ грн/м, ціна продажу $C_j = 1460$ грн/м (на 10% більше), постійні витрати $K_{st} = 598290$ грн (20%) (собівартість свердловини: 1326 грн/м $\cdot$ 2256 м = 2991456 грн). Користуючись формулою, складемо таблицю 2.

Таблиця 2

Вихідні дані для побудови графіка залежності порогу рентабельності від собівартості метра проходки і одиничної маржі

Собівартість метра проходки, K_{zj} , грн/м	Одинична маржа, mb_i , грн/м	Поріг рентабельності ВЕР, м
1420	40	14957,27
1400	60	9971,51
1350	110	5439,01
1326	134	4464,85
1300	160	3739,32
1275	185	3234,01
1250	210	2849,01
1200	260	2301,11

За результатами розрахунків побудували графіки, наведені на рис.1 і рис.2.

Із рис.1 бачимо, що із зменшенням собівартості метра проходки K_{zj} спостерігається зменшення порогу рентабельності.

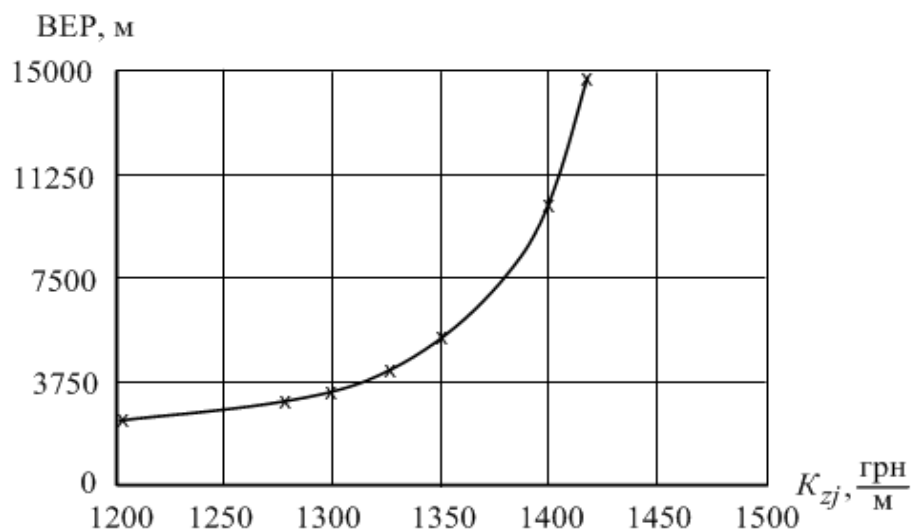
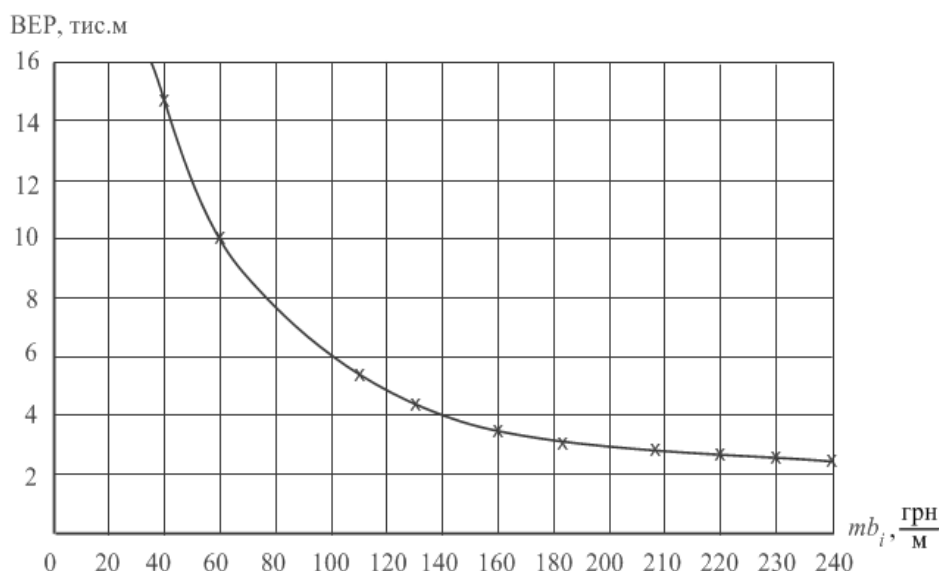

Рис. 1. Графік залежності порогу рентабельності ВЕР від собівартості метра проходки K_{zj}

Рис. 2. Графік залежності порогу рентабельності ВЕР від одиничної маржі mb_i

Аналіз графіка, наведеного на рис.2, показує, що при зростанні маржі від 210 грн/м поріг рентабельності зменшується не суттєво, а саме всього на 548 м.

Отже, за результатами проведених досліджень встановлено, що із зменшенням собівартості метра проходки спостерігається зменшення порогу рентабельності нафтогазового підприємства, тоді як зростання одиничної маржі веде також до зменшення порогу рентабельності, хоча при великих значеннях маржі це зменшення несуттєве.

Література:

1. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий / Т. Саати. – М.: Радио и связь, 1993. – 320 с.
2. Петренко В.П. Управління процесами інтелектокористування в соціально-економічних системах: [наукова монографія] / В.П. Петренко. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. – 352 с.
3. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємствами: графічне моделювання / В.Г. Герасимчук. – К.: КНЕУ, 2000. – 360 с.

VEŘEJNÁ SPRÁVA

Moderní řízení technologie

Усаченко О.О.

*Кандидат наук з державного управління,
докторант Інституту законодавства Верховної Ради України*

ОРГАНІЗАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ГОРИЗОНТАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Розвиток організаційно – економічного механізму горизонтальної інтеграції оборонної промисловості базується на принципі військово-цивільної інтеграції (диверсифікації). Необхідність військово-цивільної інтеграції (диверсифікації) пов'язана з низкою факторів.

Аналіз, використання оборонної промисловості, показує, що в перспективі ситуація із завантаженням виробничих потужностей у військовому виробництві істотно не зміниться. З урахуванням реального обсягу державного оборонного замовлення на поставки серійної продукції, збереження і оновлення всієї маси основних фондів підприємств оборонної промисловості, значна частина яких застаріла фізично і морально, недоцільно [2, с.59]. Тобто, необхідна для переозброєння армії і флоту промислова база (а без неї будь-які результати НДДКР можуть виявитися незатребуваними) не може бути створена підтриманням або консервацією наявних оборонних виробництв.

Такий стан з урахуванням досвіду зарубіжних країн диктує необхідність в умовах ринкової економіки диверсифікувати виробництва підприємств оборонної промисловості і наукових організацій, перепрофілювати виробничі потужності під наукомістку цивільну продукцію. В основі цього повинні бути глибока технологічна перебудова промисловості, перехід на технології подвійного застосування.

Об'єктивна необхідність військово-цивільної інтеграції обумовлена ще й тим, що при формуванні в фінансово-промислових груп оборонної промисловості, більшість входять до них підприємств мають оборонну спрямованість, а сучасні вітчизняні економічні умови не дозволяють на одних

оборонних замовленнях забезпечити стійкість їх фінансово-економічного стану [1].

Науково-технічний потенціал оборонної промисловості все більшою мірою залучається до виробництва продукції цивільного призначення. Продукція цивільного призначення становить значну частину загального обсягу виробництва на оборонних підприємствах.

Аналіз результатів обстеження дозволяє зробити висновок, що істотне зростання громадянського виробництва в однаковій мірі характерний для оборонних підприємств, що мають переважну спеціалізацію на випуск як військової, так і цивільної продукції. Найбільший розвиток цивільне виробництво отримало в промисловості засобів зв'язку і особливо в електронній промисловості, де практично всі обстежені підприємства в основному зайняті випуском цивільної продукції.

За допомогою оборонної промисловості вирішуються завдання по імпортозаміщенню і оновленню на новій технологічній основі таких галузей, як транспорт, зв'язок, ПЕК, АПК, охорону здоров'я та ін.; задовольняються запити населення у високотехнологічних споживчих товарах: розробляються передові технології: готуються елітні кадри для нашої промисловості.

Багато підприємств оборонної промисловості не тільки зуміли освоїти продукцію подвійного і цивільного призначення, а й зробити її конкурентоспроможною, вийти з неї як на внутрішній, так і на зовнішній ринок.

Оборонні НДІ і КБ відповідно до програми конверсії досить успішно здійснюють розробку та впровадження у виробництво багатьох видів цивільної продукції, що відповідають світовому рівню. Серед них енергетичне і газоперекачувальне обладнання, вироблене в авіаційній промисловості; швидкісні пасажирські судна, вироблені у військовому суднобудуванні; багатофункціональні системи супутникового зв'язку, передачі цифрової інформації, телефонного та факсимільного зв'язку, доступу в Інтернет. Активно розвиваються лазерні системи передачі інформації. Розроблено і вдосконалюється телевізійна система, призначена для застосування в пристроях медичної кардіографічних діагностики, моніторингу навколишнього середовища і контролю надзвичайних ситуацій. Відпрацьовані в оборонній промисловості технології застосовуються при виробництві обладнання для легкої промисловості [3, с.76]. У оборонній промисловості виробляється і

розробляється безліч іншого конкурентоспроможної техніки цивільного призначення.

Найбільш помітне зростання виробництва цивільної продукції на оборонних підприємствах був відзначений за такими видами, як електронна, авіаційна техніка, продукція цивільного космосу, медична техніка, непродовольчі товари народного споживання.

Під військово-цивільної інтеграцією розуміється організаційно-економічне взаємопроникнення військового і цивільного секторів економіки країни на рівні підприємств і корпорацій. Військово-громадянська інтеграція передбачає цілісну систему заходів, що охоплюють всі аспекти зближення майже самостійних і незалежних один від одного секторів економіки, що розвиваються протягом довгих років за власними законами.

У сформованих механізмах державного регулювання розвитку оборонної промисловості України основними цілями військово-цивільної інтеграції є:

- створення єдиної технологічної бази країни, що дозволяє в задані терміни і мінімальними витратами здійснювати перехід з випуску оборонної продукції на громадянську і навпаки;

- забезпечення структурної і технологічної збалансованості економіки країни з урахуванням регіональних, державних і міжнародних аспектів;

- організація ділового співробітництва підприємств оборонного і цивільного комплексів в питаннях підвищення якості та конкурентоспроможності їх продукції та послуг в умовах дефіциту асигнувань

.

Література

1. Нестеркин В. Оживление военного производства в Польше / В. Нестеркин // Зарубежное военное обозрение. – 2005. – № 2. – С. 35.

2. Нестеркин В. Рост экспорта польского вооружения и военной техники // Зарубежное военное обозрение. – 2008. – № 4. – С. 59 – 60.

3. Седов В.С. Роль оборонно-промышленного комплекса в инновационном развитии экономики страны / В.С. Седов. – Санкт-Петербург, 2014. – 155 с.

Родченко Л.М.

*доктор наук з державного управління, професор
професор кафедри менеджменту Університету державної фіскальної служби
України*

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА: ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

До теперішнього часу в науковій літературі склався підхід, в рамках якого функції державної служби як соціально-правового явища зв'язуються з функціями держави (з позиції професійної діяльності державних службовців) і функціями права (з позиції службового права). Аналіз даного інституту в його функціональному прояві базується на співвідношенні функцій держави і права. У такому випадку під функціями державної служби розуміються основні напрямки практичної реалізації правових норм даного інституту, що сприяють виконанню ним своєї соціальної ролі і державно-правового призначення, а також досягнення відповідних цілей правового регулювання державно-службових відносин. Функції розглядаються як конкретні напрямки організуючого впливу на специфічні державно-службові відносини, що виникають в процесі створення державної служби та безпосередньої діяльності державних службовців.

Але якщо аналіз державної служби з позиції функцій права не викликає особливих заперечень, то при порівнянні функцій даного інституту і держави є спірні моменти. Власне, на цю обставину звертають увагу і ті автори, які використовують даний підхід, вказуючи, що питання про визначення і видах функцій державної служби в даний час має лише постановочний характер. Багато в чому це пов'язано з тим, що проблема функцій самої держави, її органів і функцій державного управління є досить дискусійною.

Звертаючись до поняття «функції держави», слід зазначити, що оскільки термін «функція» активно використовується практично у всіх галузях знання, в науковій літературі він має багатозначне тлумачення. Різноманітність дефініцій категорії функції характерна і при її спеціалізованому вживанні, в тому числі в рамках юридичної науки і зокрема стосовно державі. І це, в принципі, цілком зрозуміло, якщо враховувати складність даної матерії.

Зміст кожної функції держави складається із сукупності однорідних аспектів державної діяльності.

З функціональної точки зору держава і державна служба мають загальну природу і органічно пов'язані один з одним. Їх генеральною метою є забезпечення гармонійної життєдіяльності суспільства, соціального добробуту, реалізації прав і свобод людини і громадянина тощо. Зміст кожної функції держави становить управлінська діяльність в певній сфері суспільного життя, і в кінцевому підсумку завдання і функції держави знаходять своє реальне втілення в діяльності державних службовців.

Однак функціональне призначення того чи іншого соціального інституту відображає його сутність, ту реальну роль, яку він відіграє в процесі суспільного розвитку. Тут необхідно зазначити, що якщо функції держави охоплюють діяльність всіх державних органів, спеціально призначених для певної діяльності, то державна служба покликана забезпечувати реалізацію завдань і функцій державних органів, і сама реалізується через діяльність цих органів.

Аксіоматичним є положення про те, що функції державних органів слід відрізняти від функцій держави. Останні, як відомо, носять більш комплексний і збірний характер і охоплюють собою всю діяльність держави в цілому, активність всього державного апарату. Функції ж окремих органів, хоча і є своєрідним продовженням державних, поширюються лише на його частину.

Слід також підкреслити, що єдину систему влади становлять державні органи, які мають суттєві відмінності в методах і формах реалізації функцій держави. Тому діяльність, здійснювана через державних службовців, безпосередньо пов'язана з галузевою специфікою. Поряд зі своєю управлінською спрямованістю, державна служба характеризується націленістю на реалізацію завдань щодо конкретних напрямків діяльності.

Таким чином, можна зробити висновок, що оскільки державна служба являє собою механізм реалізації завдань, що стоять перед державою, то її варто розглядати на більш предметному рівні, на якому конкретизуються загальні функції держави. У порівнянні з функціями держави в цілому державна служба володіє відносно вузьким, локальним характером.

За великим рахунком це відноситься і до екстраполяції функцій права на інститут державної служби, що особливо чітко простежується при розгляді

конкретних правових функцій. Якщо, наприклад, мова йде про охоронну функцію права та правоохоронної діяльності держави, то державна діяльність, по-перше, є матеріальною гарантією дотримання вимог права, що реалізується через дії спеціальних установ (МВС, прокуратури, суду, арбітражу) з охорони права; по-друге, ця дія не самого права, а зовнішнього по відношенню до нього фактора; по-третє, охоронна функція спрямована на охорону суспільних відносин, а правоохоронна діяльність - на охорону самого права.

Література:

1. Andriushchenko K., Datsii O., Aleinikova O., Abdulla A. M., Ali A. M. (2019). Improvement of the water resources management system at the territorial level. *Problems and Perspectives in Management*, 17(3), 421-437. doi:10.21511/ppm.17(3).2019.34.

PRÁVNÍ VĚDY

Ústavní právo

Ахметов А.С.,

доктор философии (PhD), ассоциированный профессор

Каныганова А.А.,

*магистрант, Павлодарский государственный педагогический университет,
Республика Казахстан*

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЮРИДИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ

Аннотация.

Целью нашей работы является попытка освещения проблем юридического образования в Казахстане. В условиях глубокого и системного кризиса современной цивилизации Казахстан стал уязвимым к негативным последствиям кризиса как полноправный участник международных экономических, правовых, политических и других отношений. Отметим, что юридические знания играют важную роль в современном обществе, поэтому подготовка таких специалистов является важной задачей любого государства.

Ключевые слова: юридическое образование, конкурентоспособность, юридическое сопровождение реформ, принцип мировых стандартов, механизмы распределения выпускников.

Annotation.

The purpose of our work is devoted to the problems of legal education in Kazakhstan. In the conditions of a deep and systemic crisis of modern civilization, Kazakhstan has become vulnerable to the negative consequences of the crisis as a full participant in international economic, legal, political and other relations. Note that legal knowledge plays an important role in modern society, therefore, the training of such specialists is an important task of any state.

Keywords:

Legal education, competitiveness, legal support of reforms, the principle of world standards, mechanisms for the distribution of graduates.

Сегодня для Казахстана важно выявить ключевые проблемы, которые тормозят положительные процессы в системе юридического образования, требуют наметить эффективную стратегию ее развития, и на этой основе принять конкретные мероприятия по реализации этой стратегии. Одним из аспектов решения проблем образования является совершенствование юридического образования. Понятно, что наше законодательство во многом сходно с законодательством других стран, поэтому юридическое образование в нашей стране несколько отличается от других стран.

Современное юридическое образование является неотъемлемой частью национальной системы образования и действует как относительно независимая образовательная сфера, которая оказывает сильное влияние на основы правовой системы страны.

Подготовка и качество высококвалифицированных профессиональных юристов влияют на различные аспекты развития казахстанского сообщества, включая политику, экономику, социальную сферу, культуру, что отражает высокий уровень юридического образования в отношении эффективности всех законов.

Сегодня существует понятие «рынок образовательных услуг». После последних лет рыночных преобразований и последовательного перехода от одного экономического состояния к другому, казахстанское образовательное сообщество действительно оценила продукт рынка туда.

Это профессиональные специалисты, которые окончили отечественные университеты и использует образовательные услуги, чтобы представить свои знания в будущем на рынке труда. Глобальные внешние и внутренние факторы изменений на этом рынке услуг анализируются юристами.

Последнее десятилетие истории нашего государства показало мировому сообществу большие достижения в жизни казахстанского сообщества в экономической, политической и социальной сферах. Эти достижения стали возможными благодаря радикальным изменениям практически во всех

существующих законодательных основах, и за этот короткий период времени был достигнут значительный прогресс.

Конкурентоспособность наших специалистов является неотъемлемой частью рыночного механизма, и его технологии соответствуют экономическим законам. В отечественных условиях весьма важно, чтобы внутренние правовые рамки и конкуренция не вступали в противоречие, процессы четко определяли проблемы в сфере образования, труда и занятости.

Будущие юристы - выпускники казахстанских вузов будут занимать особое место в профессиональной направленности, так как будут отвечать за квалифицированное юридическое сопровождение реформ в стране. Для достижения желаемых результатов потребуется юридическая поддержка в практике управления маркетингом сегментирование рынка и всех органов управления.

В связи с выявлением и анализом групп факторов, результирующих показатели качества отечественного юридического образования требует тщательного изучения проблемы юридического образования в Казахстане. Как и в случае любого процесса, происходящего в обществе, процесс совершенствования правовых знаний находится под влиянием этих факторов, которые объективно определяют его динамику и сроки, промежуточные показатели и стратегические цели перераспределения.

Глобальное и внутреннее разделение рассматриваемых факторов определяется условиями, в которых реализуются и внедряются меры по реформированию юридического образования в Казахстане. Необходим учет отечественных особенностей системы, поскольку игнорирование их может привести к трудностям уже на начальном этапе.

Это:

- уровень подготовки ППС;
- социальные условия;
- уровень платежеспособности желающих получить платное образование;
- степень концентрации университетов в крупных городах и отдаленных районах и другие ситуации.

Также мы можем говорить о ряде внутренних факторов для трансформации государства в демократическом направлении, становления Казахстана как развитого, ориентированного на рынок мирового уровня.

Факторы глобальной внешней среды, связанные со степенью воздействия на предварительную оценку образовательной отечественной продукции на мировом рынке значимо для полноценного участия отечественных высших учебных заведений, что и определит направление национальной реформы высшего образования и реформирования юридического образования в университетах.

Именно эти направления и появление возможности полноценного участия в них отечественных вузов определяет эффективность плановых шагов в вопросах реформирования отечественного высшего и после вузовского юридического образования. В отличие от условий постсоветского периода, следует иметь в виду, что мировые источники информации доступны для общественности и дают возможность сравнивать уровень высшего юридического образования у нас и за рубежом.

Количественные и качественные показатели образовательного процесса также сравниваются. Выбор в пользу зарубежных вузов в будущем за счет расхождения в качестве образовательных услуг и других важных параметров окажет сильное влияние на подготовку юристов. Что здесь необходимо понять и учесть?

Как вы знаете, наше государство начала реформировать юридическое образование несколько лет назад, приближая его к мировым стандартам, и в 2004 году Казахстан обратился в Европейский Союз для унификации модели высшего образования.

Реализация инновационных планов в области высшего образования технологически не сразу стала трех уровневой: бакалавриат, магистратура, докторантура. Это стандартное академическое образование.

В быстро меняющемся мире существуют несколько иные требования, и ни для кого не секрет, что, на современном рынке труда возможно ожидать больший эффект от подготовки будущих юристов.

Существует противоречие: юрист постсоветского образца не считается худшим на современном рынке труда, а запланированные и инициированные

изменения в образовании могут противоречить установленным и проверенным методам подготовки будущих юристов.

Мы не спорим, нам нужно менять ситуацию в зависимости от того, как поставлены целевые задачи.

На мировой арене теперь мы видим присутствие более десяти развитых индустриальных стран, ведущих производителей интеллектуалов и высоких технологий, а также таких же глобальных центров образования и науки. В то же время растет число других стран, которые хотят войти в первую десятку, стремясь к взаимовыгодному сотрудничеству, но в первую очередь восстанавливают связи с известными мировыми вузами. Одним из условий равенства является признание европейской (западной) культуры, в том числе европейских образовательных стандартов.

Нельзя допустить, чтобы достижения одного государства в области внутреннего развития и его утверждение на мировой арене в первую очередь должны быть связаны с уровнем подготовки специалистов для всех отраслей науки и практики.

Ни одна страна в мире не может не входить в контакт с мировым сообществом. Поэтому содержание высшего образования, его соответствие современным требованиям во многом зависит от влияния изучаемых факторов, поскольку вся жизнь, включая науку и образование, обладает уникальными особенностями единого глобального пространства.

Во всех юридических областях должны быть квалифицированные кадры - юристы, которые должны обладать высоким уровнем теоретических знаний, практическим опытом, языковой подготовкой, должны иметь возможность пользоваться современными информированными технологиями.

Современные условия все еще требуют, чтобы дипломы казахстанских вузов были признаны во всех странах мира. Разумеется, дело не в этом, а в том, что мы не можем быстро прийти к желаемому результату. Во всем этом процессе место права неоспоримо, а законотворческий процесс и процесс правоприменительный невозможно преставать без квалифицированных кадров юристов, которые должны располагать высоким уровнем теоретических знаний, практическим опытом.

Сложившаяся ситуация требует, чтобы юристы могли получить международный опыт в области права и быть компетентными в области эффективного сравнения результатов в практике юридической деятельности.

Благодаря мерам, принятым для развития национального образования и принятию общепризнанных принципов мировых стандартов, вырабатываемый мировой наукой и техникой дает возможности прогнозировать ход событий и ожидание, что дипломы казахстанских университетов будут признаны во всем мире.

Вопросы совершенствования системы юридического образования в Казахстане обсуждаются в системе правовой подготовки юристов в Казахстане. Авторы изучив действующее законодательство выявили его преимущества и недостатки, а также провели теоретический анализ взаимосвязей правовых аспектов юридического образования и особенности его содержания. Углубленное изучение теоретических аспектов совершенствования системы правового образования и принятие рекомендаций по совершенствованию существующего законодательства касались оценки качества образовательных услуг юридических учебных заведений.

В XXI веке известный философ Ф. Бэкон писал, что благосостояние стран напрямую связано с состоянием науки. Только те страны, которые ориентированы на высокотехнологичные инструменты исследования которые сосредоточены на сильных сторонах информационных, финансовых, промышленных и интеллектуальных ресурсов, могут управлять текущей политической и экономической конкуренцией.

Однако, как известно, система образования и науки Казахстана находится в процессе реформ, что, в свою очередь, предполагает переход к мировым стандартам для всех областей науки. За последние десятилетия научное сообщество обсуждало актуальность реформ и перехода к международным стандартам бакалавр – магистр – доктор PhD. В связи с этим проблема совершенствования системы обучения юристов и практикующих специалистов стоит весьма остро и требует дальнейшего усовершенствования с учетом национальных особенностей.

Литература

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 г. № 319-III // Законодательство об образовании Республики Казахстан. – Алматы: ЮРИСТ, 2008. – 252 с. – С. 3 – 45.
2. Государственный общеобязательный стандарт послевузовского образования. Раздел 1. Магистратура. Постановление Правительства Республики Казахстан от 23 августа 2012 года № 1080.
3. ГОСО РК 5.03.005-2009 Система образования Республики Казахстан. Профессиональная практика.
4. Усанов Е.Е. Место юриспруденции в системе наук об образовании // Юрид, образование и наука. — 2012.-№ 2.-С. 12-17.
5. Сериков Г.Н. Образование: аспекты системного отражения. — Курган: Изд-во «Зауралье»), 1997. — 464 с.
6. Автономов А.С. Структурный анализ правовой культуры // Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения. - 2016. - № 2. - С. 5-9.
7. Попов Д.Е. Правовое воспитание как средство формирования правовой культуры [Текст] / Д.Е. Попов // Аналитика культурологии. - 2010. - №3. - С. 242-245.
8. Бошно С.В. Трудности формирования правовой культуры // Право и современные государства. - 2016. - № 2. - С. 8-10.

Občanské právo

**Кандидат юридических наук Еликбай М.А., Бектурганова Г.Е.,
студенты Бектурганова А., Егамбердиев Е.**

*Южно-Казахстанский государственный университет имени М.Ауэзова, г.
Шымкент, Республика Казахстан*

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЙ ДОГОВОР: ПРАКТИКА ПРИМЕНЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ

Предварительный договор - согласно ст. 390 ГК РК «По предварительному договору стороны обязуются заключить в будущем договор о передаче имущества, выполнении работ или оказании услуг (основной договор) на условиях, предусмотренных предварительным договором», т.е. по своей сути договор, о будущих возможных обязательствах и правах, связанных с будущим приобретением имущества или выполнением работ.

Однако, как показывает судебная практика, данный договор не всегда используется по назначению.

Суть предварительного договора, по мнению академика НАН РК, д.ю.н., профессора Сулейменова М.К., «отношения, возникающие в случае заключения предварительного договора, - это правовые отношения в чистом виде. Из предварительного договора возникает одно-единственное обязательство - заключить основной договор» [2]. Данное изречение, считаю бесспорным, так как Предварительный договор, по своей сути дает основания утверждать, что его содержание содержит императивные нормы, не влекущих двойное их толкование любым заинтересованным лицом.

Однако, практика применения данной статьи, показывает обратное, лица при заключении предварительного договора, вносят туда элементы других действия, как например, договора задатка или договора купли продажи в рассрочку и др.

Например, гражданка А, заключив с гражданкой Б, предварительный договор, определили, что А. продает, а Б покупает в частную собственность домостроение, за 10 000 000 (десять миллионов) тенге. При этом, Б. берет на себя обязательство по уплаты в банк второго уровня, задолженность А. перед этим же

банком. А после погашения кредита, Б. обязуется переоформить квартиру на А. и выплатить ей же разницу в размере 1 000 000 (один миллион) тенге.

И по результатам данного соглашения, Б. на следующий же день переехала в домостроение, а для А. квартира должна была быть предоставлена лишь через несколько лет, так как условия предварительного договора было указано, после погашения кредита, т.е. конституционный права А. были нарушены.

Поскольку в предварительном договоре не были указаны сроки выполнения условий, а именно сроки погашения долга, сроки предполагаемого заключения двух договоров купли продажи домостроения и квартиры, то каждая из сторон, а в нашем случае гражданка Б. самостоятельно определила свои права и тем самым выселила гражданку А. из домостроения, без предоставления другого жилья (квартиры).

И собственник дома обратился в суд с иском о принудительном выселении ответчика и возмещении имущественного и морального вреда, причиненного в результате незаконного выселения из домостроения.

Суд первой инстанции, ни усомнившись в правильности правовой квалификации простыми гражданами и нотариусом рассматриваемого договорного правоотношения, рассмотрел данное гражданское дело как спор, возникший из предварительного договора [3].

Между тем, как видно из предоставленных материалов, данный договор не может быть квалифицирован как предварительный. Это классический договор мены с доплатой, по которому стороны обязуются передать друг другу недвижимость, - домостроение и квартиру, и одна из сторон, обязуется выплатить разницу за одну из недвижимостей.

Для полноты квалификации отметим, что данный договор относится к условным сделкам, т.к. момент перехода права собственности был обусловлен датой оплаты оставшейся суммы от цены продаваемого имущества (ст. 238 ГК РК). В связи с невыполнением одной из сторон условия, продавец предъявил иск о расторжении договора на основании имевшего место факта невыполнения условия о моменте исполнения им обязанности о передачи товара по договору мены, а не по предварительному договору. Тем самым, все действия сторон

подпадают под признаки сделки, предусмотренных п.1 статьи 406 ГК РК, а не статьи 390 ГК РК.

В соответствии с п.6 ст.390 ГК РК, обязательства, предусмотренные предварительным договором, прекращаются, если до окончания срока, в который стороны должны заключить основной договор, он не будет заключен либо одна из сторон не направит другой стороне предложение заключить этот договор.

В рассматриваемой спорной ситуации отсутствует основание для прекращения предварительного договора: ни одна из сторон не направила другой стороне предложение/требование о заключении основного договора.

Исходя из фактических обстоятельств, несмотря на обозначение в Договоре участников сделки «сторона 1» и «сторона 2», фактический покупатель продолжает фактически проживать в доме, а фактический продавец, не получивший в предусмотренный Договором другую недвижимость, пригодную для жилья, в полном соответствии с положениями Главы 25 ГК РК требует расторжения ранее заключенного договора купли-продажи и возврата объекта договора путем принудительного выселения покупателя из занятого им объекта договора.

В результате было подано исковое заявление с неверным предметом заявленного иска, и решение суда. Предметом иска в данном случае являлись: выселение покупателя, т.е. расторжение договора купли-продажи, а также возмещение моральных и имущественных расходов истца.

Оба эти требования не входят в рамки предварительного договора, являются классикой при подаче иска связанного с имущественной сделкой.

В предварительном договоре предметом являлось бы: понуждение к заключению основного договора; возмещение убытков, понесенных сторонами в результате совершения действий по подготовке к заключению основного договора.

Кроме этого, судом, не было учтено, что не указаны сроки для погашения задолженности Стороной Б., после которого гражданка Б, должна была оформить квартиру на имя гражданки А., что затрудняет квалифицировать действие стороны Б., при предоставлении жилья Гражданке А.

А потому приведено не верное толкование о пресекательном сроке действия предварительного договора, который юридически не имел место в данной ситуации, для предъявления претензии «о понуждении к заключению основного договора».

Ведь исторически введение института предварительного договора в гражданские кодексы стран СНГ было вызвано необходимостью регламентации значительного объема действий сторон будущего основного договора.

Партисипативная процедура в этом деле, помогла решить выявленные недочеты предварительного договора, с указанием конкретных сроков, для заключения основного договора, и восстановление имущественных конституционных прав гражданки А.

В данном случае сами стороны, назвав договор «предварительным», всё же выполняют условия «договора мены» с указанием наименований объектов мены; в тексте договора называют себя «продавец» и «покупатель», четко формулируют свои основные права и обязанности: продавец продаёт, а покупатель купить обусловленное договором имущество, и т.д. Несмотря на очевидные признаки, квалифицирующие спорное договорное правоотношение как договор купли-продажи, суд также не смог выйти за пределы квалификации, определенной обычными гражданами, не обладающими юридическими познаниями.

В заключение еще раз акцентируем внимание на том, что правовая природа предварительного договора не предусматривает совершение участниками данного правоотношения действий, направленных на реальную передачу имущества, выполнение работ, оказание услуг и уплату денег, т.е. не предусматривает выполнение сторонами предварительного договора прав и обязанностей по будущему основному договору во время действия предварительного договора.

В предварительном договоре стороны могут предусматривать и способы обеспечения исполнения обязательств, но не по будущему основному договору, а по настоящему предварительному договору. Например, задаток должен обеспечивать права и обязанности сторон по вопросу о заключении будущего договора и в случае нарушения такой обязанности одной из сторон судьба задатка решается в зависимости от того, какая сторона виновна в незаключении основного договора.

Гражданским законодательством закреплена гражданско-правовая ответственность за уклонение от заключения основного договора. Т.е., если одна из сторон, необоснованно уклоняется от заключения договора, предусмотренного предварительным договором, то должна возместить другой стороне вызванные этим убытки, если иное не установлено предварительным договором (п. 5 ст. 390 ГК РК). Существует реальный механизм защиты прав и интересов одной стороны от необоснованного отказа другой стороны заключить соглашение, которое было определено предварительным договором.

Вместе с тем если основной договор не заключен в течение срока, установленного предварительным договором, или если ни одна из сторон не направит другой стороне предложение о его заключении, законодательно определено, что обязательство, установленное предварительным договором, прекращается.

Итак, предварительный договор обуславливает возникновение у сторон, заключивших его, обязательства по заключению в будущем основного договора, в случае неисполнения которых предусмотрена юридическая ответственность.

Предварительный договор в договорной практике рассматривается как разновидность документа о намерениях.

Для того, чтобы документ о намерениях считался гражданско-правовым договором - предварительным договором, в самом этом документе стороны должны прямо предусмотреть свое намерение придать ему силу предварительного договора. В противном случае такой документ не признается гражданско-правовым договором и рассматривается как протокол о намерениях, а его неисполнение не влечет для сторон правовые последствия (п.7 ст. 390 ГК РК).

Таким образом, предварительный договор обуславливает возникновение у сторон, его заключивших, определенных обязательств по заключению основного договора. Неисполнение обязательств по предварительному договору грозит сторонам наступлением неблагоприятных последствий в виде предусмотренной законом юридической ответственности (также как при нарушении условий любого гражданско-правового договора). Тогда как составление и подписание протокола о намерениях ни к чему стороны не обязывает.

Литература:

1. Сулейменов М.К. Преддоговорные отношения. //Вестник Института законодательства Республики Казахстан. - 2018.- № 4 (53). - С. 50-64
2. Сулейменов М.К. Указ. соч. С.53
3. Гражданское законодательство. Статьи. Комментарии. Практика. Выпуск 52. http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=35032969#pos=550;-60

Д.ю.н., Жаровська І. М.

*Національного університету “Львівська політехніка”,
м. Львів, Україна*

SALUS POPULI SUPREMA LEX ESTO

Благо людини – найвищий закон. Саме в цьому проявляється правова природа демократії. Демократія - це форма правління за якої людини має бути захищена. Сутність демократичного режиму зводиться до влади народу. Однак як зрозуміти практичне втілення цієї ідеї.

Основи демократії можна розкрити в таких принципах:

участь народу у здійсненні державної влади;

можливість впливу громадськості на прийняття публічних рішень,
формування влади більшістю громади;

виборність та референдумність публічно-владного процесу;

консенсус публічних та приватних інтересів у публічному рішенні.

Основною, з понад інших є взаємодія демократичної держави та громадянського суспільства, адже тільки завдяку їх взаємопротикненню можливо говорити про сутність належних правотворчих та державотворчих процесів. «Держава і громадянське суспільство співіснують у нероздільному просторі, вони є двома засобами організації громадського життя. Взаємообумовлюючи один одного, вони не ідентичні. Держава віддзеркалює суспільну думку, вона завжди — результат перемоги певних суспільних сил і їх цінностей. Зрозуміло, що будучи переможницею деяка соціальна сила, яка до толі презентувала громадянську опозицію, прагне утворити притаманну їй систему правління, тобто заволодіти державним кермом. Тепер в новітній державі буде формуватися нова суспільна думка, тобто нова громадянська опозиція, яка, мабуть, згодом теж використає силу суспільної думки, силу громадянської непокори заради розбудови держави. Бо й дотепер історія розвивалася саме таким чином. Тільки в ідеалі, реалізація якого може статися на короткий час після отримання державної влади суспільною силою, яка отримала

визнання та підтримку з боку громадян, мабуть, буде можливо зафіксувати максимальну позитивну громадянську активність». [1]

Звернемо увагу, що демократія з погляду праксіології існує виключно як ідеальна модель гіпотетичної держави, практично яку реалізувати на практиці неможливо.

Здавалось, би в сучасному світі в умовах становлення державності розвинені держави Європи мали б досягти належного рівня демократії. Проте сучасні дослідження показують зворотнє. Громадяни Німеччини з земель, що входили до НДР, не задоволені своїм становищем в німецькому суспільстві, також вони вважають демократію в ФРН не працює належним чином, як показало соціологічне опитування, проведене до 29-ї річниці об'єднання Німеччини. Так, 58% східних німців вважають, що вони менше захищені від «державного свавілля», ніж в НДР. Близько 70% відзначили, що при соціалізмі вони були в більшій безпеці. 80% відзначили, що Захід Німеччини не оцінює належним чином їх зусилля, а 70% визнали недостатньою увагу до їхньої думки [1].

Також слід звернути увагу на ментальне забарвлення демократичних процесів. Слід погодитися з Ю. Рубаном в тому, що «демократія як механізм політики діє в конкретних державах, тобто демократія в кожній державі несе на собі відбиток поглядів конкретного суспільства, його соціокультурний досвід і практики. В одному можуть бути популярнішими ліберальні ідеї і відповідні практики, в іншому - сильніший вплив релігійних норм. Одні суспільства є консервативнішими, інші - більш сприйнятливі до політичних і соціальних інновацій» [3, с.184].

Література:

1. Новоскольцева Л. О. Демократія в громадянському суспільстві: аналіз моделі інститутів держави *Політологічні записки*. 2013. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2013_7_11
2. Policy Matters: 70% восточных немцев считают недостаточным внимание к их мнению в ФРГ URL: <https://mresearcher.com/2019/10/policy-matters-70-vostochnyh-nemtsev-schitayut-nedostatochnym-vnimanie-k-ih-mneniyu-v-frg.html>
3. Рубан Ю. Демократія як чинник політичної єдності *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2011. Вип. 1. С. 183-190.

CONTENTS

ЕКОНОМІКЕ ВЕДЫ

Podniková ekonomika

Бугаєва О.Г., Рупенко В.С., Авраменко Д.В. ОРГАНІЗАЦІЙНА СКЛАДОВА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ВЕЛИКОГО ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 3

Logistika

Залесский Б. Л. ВЕКТОРЫ ЕВРАЗИЙСКОЙ ИНТЕГРАЦИИ - ВЬЕТНАМ И СИНГАПУР..... 6

Regionální ekonomika

Влащенко Н.Н., Родина А. И. INNOVATIVE TENDENCIES OF HOSPITALITY INDUSTRY DEVELOPMENT IN UKRAINE 9

Státní nařízení hospodářství

Халатур С.М., Рондова М.А. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ..... 12

Marketing a management

Курочкина И.Г., Васильев В.Ю. PEST-АНАЛІЗ МАКРОСЕРЕДОВИЩА «ІНТЕРФОМ» 15

Крайнюк Л.Н., Полчанинова И.Л., Мусиенко А.Б. ANALYSIS OF QUALITY OF SERVICES IN THE BUDGET HOTELS OF LVIV CITY 19

Průmyslová ekonomika

Фадєєва І.Г. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НАФТОГАЗОВИХ ПІДПРИЄМСТВ КОРПОРАТИВНОЇ СТРУКТУРИ..... 23

VEŘEJNÁ SPRÁVA

Moderní řízení technologie

Усаченко О. О. ОРГАНІЗАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ГОРИЗОНТАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОБОРОННОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ 30

Родченко Л.М. ДЕРЖАВНА СЛУЖБА: ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ 33

PRÁVNÍ VĚDY

Ústavní právo

Каныганова А. А., Ахметов А.С. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ ЮРИДИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ..... 36

Občanské právo

Еликбай М.А., Бектурганова Г.Е., Бектурганова А., Егамбердиев Е.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЙ ДОГОВОР: ПРАКТИКА ПРИМЕНЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ 43

Жаровська І. М. SALUS POPULI SUPREMA LEX ESTO 49

CONTENTS.....51

256089

256174

256139

256087

253534

256224

256281

254885

255751

256120

256277

256291